

נחמו. קל לומר, פחות קל להתנחם. זאת המחשבה הראשונית. דווקא לאחר תשעה באב כאשר יש לנו ראש קצת יותר פתוח להבין לעומק מה שקראנו בתשעה באב. בעצם, משה רבינו מקדים לנו איך ניתן לא ליפול למצב של ונושנתם בארץ. על ידי זה שכולנו דבקים בהשי"ת. זה יסוד היסודית. כדי להגיע לכך, אנחנו יום יום נזכרים במעמד הר סיני. וכאן גם טמונה הבעיה. בזכירה אנחנו אומרים והודעת לבניך ולבני בניך. עצרו לרגע וחשבו, מתי ייחדנו שעה שלימה להחדיר בצאצאינו את מעמד הר סיני. את אמיתות התורה. ליל הסדר אנחנו מקיימים למחדרין מן המחדרין, ומצווה זו של להנחיל מעמד הר סיני, צריכה חיזוק. כאשר נחזק את ידיעת והבנת המעמד שבה הקב"ה הראה לנו שנדע שאין עוד מלבדו, נסביר זאת באר היטיב באופן תדיר, בוודאי שאז נוכל ביתר קלות לראות הרבה יותר דבקות בהשי"ת. יתכן שכל אחד ואחד חייב לייחד שבת אחת בשנה פשוט לעבור על מעמד הר סיני מתוך פרשיות יתרו, ואתחנן ועקב כדי שאכן ינחיל זאת לבני ובני בניו כדבעי. כאשר נבקש את השי"ת כאשר אנחנו מבקשים כל מיני בקשות אחרות אזי נמצא אותו. כי נדרשנו בכל לבבינו ונפשינו. לכן, שומה עלינו להשיב אל לבבינו כי הוי"ה הוא האלוקים בשמיים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד. לחזור ולשנן עד שיראו מתוך ההתנהגות היומיומית האמונה והביטחון בהשי"ת הנדרשים. ושמרתם ועשיתם, זה המבחן. כאשר נצפה לבואו של מצווה לידינו ולא נחמיצה. לא נפסיד את המצווה במעשה עצלות ולא נפסיד את המצווה בעשייתה מתוך חמיצות. נקיים מצוות מתוך שמחת הלב. אנחנו כבר מובטחים כאשר נעשה כן הקב"ה יגאל אותנו, נישא למרום עינינו ונראה מי ברא אלה. נעבדו שכם אחד באחדות הכי נפלא. מכל ההרים הגבוהים נשמע את מברשת ציון וירושלים כאשר הם מברשים לנו הנה אלוקיכם.

ה' אלוקים. רחום דיון, לשון רש"י. ולא השגיח הרב כי השם הראשון הוא כתוב צ"ל"ף ל"ת והשני הוא כתוב ציו"ד ה"א, שבו אמרו כל מקום שנאמר ה' זו מדת רחמים, אלהים זו מדת הדיון. אבל השמות הנזכרים כאן, אדון במדת רחמים. וכך אמרו בילמדנו, אמר לו רבון העולמים אי מתבעי לי דיון הב לי ואי לא מתבעי לי דיון רחם עלי, כשם שאמר אברהם ה' אלוקים מה תהו לי וגו', וגם אברהם כד הרשע הראשון אל"ף ל"ת והשני יו"ד ה"א: וענין הפרשה יובן בזה, כי אמר "ואתחנן" ולא אמר "ואתפלל", כי ידבר בתחנה, ואמר אדון אשר כך הרחמים אתה החלות להראות את עבדך, כך היא תחלת נבואתי שהראית לי כבודך, דכתיב ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים עם הגדולה והגבורה, והראיתי לדעת מי אל בשמים ובארץ שממנו יהיו כמעטין הגדולים וכגבורותיך החזקות. ומכאן תבין עוד צמה התאנף זו השם הנכבד: הנה הרמב"ן ז"ל בא ללמדנו יסוד גדול בסדר התפילה. תפילה היא בקשה והתחננות. לכן, אל לנו לתבוע דין. גם לא לתבוע שהקב"ה יהיה רחום בדין. אלא, כל התפילות, התחננות והבקשות יהיו מופנים לאדון הרחמים. רק לבקש רחמים. כי מי יוכל לעמוד במידת הדין. ובדין יש להתפלל באופן הזה, שהרי כך ייסד אבי האומה ואבי הנביאים. לכן, משה

רבינו בקש רחמים על מה שהחל לראות. המתחיל במצווה אומרים לו גמור. אבל, הקב"ה לקח ושמר תפילתו כדי שאבן, גואל ראשון יהיה גואל אחרון. ויקיים מצוותו בשלמות. כמו שהוא בעצמו ניבא, מקדש ה' בוננו ידיך. זה המקדש השלישי שיבנה בב"א.

וידעת היום, אם כן ראו צלי ספק שתצונן ותדע כל חלקי הסותר: והסבות אל לבדך, ואחר ההתבוננות תשיב אל לבדך החלק האמיתי מהם והוא כי ה' הוא האלהים, המסדר הנלחי המפורסם בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, כי אמנם על זה יורה סדרם וקשרם והתכלית המושג מהם אשר לא יושג זולתם ובהם נודע שיש נמלא מכוון שהמלא כל זה לתכלית מכוון מאתו: אין עוד, ומזה יודע שאין עוד כי הוא מן ההכרח שלא יהיה כל זה זולתי ככה איזה נמלא נבדל מחומר מאל נעלה בתכלית האפשר והוא נמנע שיהיה יותר מאחד בזאת המדרגה מהעלוי אשר אין כמוה כי בנבדלים לא יפול מספר זולתי צהיותם בלתי שום במדרגה: הספורנו בא ללמדנו ולפתוח עינינו, אין דבר בבריאה שאין לה סדר. ממילא יש לו מסדר. הקב"ה ברא עולמו בסדר מחייב. זה מחייב כל פרט בבריאה. בזה יש להתבונן. לא להסתבך שוב במי שמנסה לשחק במחבואים מפני השי"ת בטענות של פרומקייט, ואירא כי ערום אנכי... תיקון החטא ההוא זה להתבונן מה רצונו של המסדר בעולמו. כאשר נדע זאת, בודאי נכוון מצוותינו למכוון האמיתי, כרצונו יתב"ש. להביא את העולם לתיקונו והשלמתו.

מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי. ע"ד הפסוק הזכיר לשון מי יתן מפני שכבר מסר הקב"ה הרקות והצחירה ציד האדם לעשות כל מה שירצה טוב או רע, וכן דרשו רז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים: רבינו בחיי כותב דברים מבוררים ומסולתים. לכל אדם יש את הרגע שלו שהוא זוכה להארה שמימית. היראה מכסה אותו מכף רגל ועד ראש. החיוב הוא להשאר שם. אילולא ישראל היו נשארים במעמד הר סיני כל הימים, לא היו מגיעים לחטא העגל. משה רבינו מזכיר זאת לעם ישראל, כדי שישומו באמתחתם צדה לדרך החיים. וע"ד המדרש מי יתן והיה לבבם זה, זה שאמר הכתוב מי יתן מליון יסועת ישראל, שני פעמים אמר דוד המלך ע"ה פסוק זה בספר תהלים, מה טעם, אללא הרב אמר מי יתן והיה לבבם זה והתלמיד אמר ומי יתן כל עם ה' נביאים, בעוה"ז לא נתקיימו לא דברי הרב ולא דברי התלמיד אבל לעתיד לבא שניהם מתקיימין, דברי הרב מנין ונתתי לכם לב צפר, דברי התלמיד מנין אשפוך את רוחי על כל צפר: ראשית לכל יש לשים לב, שיש הבדל בין הפסוקים. בראשית תהילים, בפרק י"ד, דוד המלך כותב בשם הוי"ה את שבות עמו ואילו בהמשך בפרק נ"ג נאמר בשוב אלוקים את שבות עמו. העולם הזה נברא במידת הדין, ומדובר בגאולת הלב, הרס לב האבן והושבת לב הברש. ואילו בשם של רחמים, זה לעתיד לבוא לעניין שכל עם ישראל יזכו למעלת הנבואה של והתהלכתי בתוכם. זאת אומרת, כדי לזכות לגאולה העתידה, עלינו להתעורר, לטהר ליבנו לעבודת הבורא יתברך שמו, מצד עצמינו. ממילא, הקב"ה יערה עלינו רוח טהרה ממרומים ונוכל לעובדו בשמחה. וע"ד הקבלה מי יתן והיה לבבם זה, יאמר השם המיוחד מי יתן ויעלה במחשבה הטהורה שיראו אותי כל הימים, ולמדך בזה שאין היראה צידו, והוא ביאור הכל בידי שמים כלומר בידי המדה הנקראת שמים, חוץ מיראת שמים אך היא למעלה ממנה, ומה שאמרו רז"ל היה להם לומר אתה תן, באורו שיתפלל למעלה מזה. והוא שאמרו חכמי האמת ז"ל במסכת תענית בענין רבי אלעזר בן פדת דהוה דחיקא ליה מלחא, אמר ליה קוב"ה ניחא לך לאחריביה לעלמא, אפשר דנפלת בשעתא דמזוני. מלורף לזה דרשו כשראה משה לר"ע שהיו מוכרין את צפרו במקולין אמר לפניו, רבש"ע זו תורה וזו שכרה, אמר לו שתוק שכך עלה במחשבה. ובאור זה כי כן חייבה החכמה במכירת יוסף. מלורף לזה תמלא בצראשית רבה בתחלתו, בפסוק ואהיה אלכו אמון, התורה אמרה אני הייתי אומנותו של הקב"ה, בנוהג שבעולם מלך צפר ודס בונה פלטין אינו בונה מדעת עצמו אללא מדעת האומן, והאומן אינו בונה מדעת עצמו אללא לפתריות ופנקסאות יש לו לידע היאך הוא עושה חדרים והיאך הוא עושה פשפסין והיאך הוא עושה עליות, כך הקב"ה היה מציט בתורה ובונה העולם, עד כאן. ובאור זה כי המשיל השכינה למלך צפר ודס, ושמו הגדול לאומן הפועל ועושה המלככות, והחכמה לפתריות ופנקסאות והם ספרים שבהם אותיות

מחוקקות, ולכך משה שכתוב בו וירא ראשית לו, נקרא מחוקק, כן כלשון הגמרא לפתרא למליח וקמיח ולא עפיץ, ועוד בענין פרעה, הוליא פרעה לפתרא של אלוהות התחיל לקרות אלהי מואב אלהי עמון אלהי נידון. כל זה מצוהר כי המלך ינטרך לאומן והאומן ינטרך אל החכמה, כי אין האומן פועל אלא כפי מה שינייר שכלו, ואם כן החכמה ראשית הכל וזה נגמר הכל, וזהו סוד הכתוב הן יראת אלני היא חכמה, באורו כי החכמה והיא המחשבה הטורה היא יראת אלון העולם יתברך, וזהו סוד שכתוב לכן יחכה ה' לחננכם ולכם ירום לרחמכם. ויש לך להתעורר כלשון יחכה וכלשון ירום, וזהו סוד הכתוב האומר באמונתך ענני כלדקתך והאמונה בכלן היא החכמה, מן הכתוב שאמר ולדיק באמונתו יחיה, וכתוב החכמה תחיה בעליה: הוי אומר, בתוך יראת השמים הטורה שאנחנו חייבים להחדיר בנו, מלבד זאת חייבים גם לדעת שאין אדם תלוש בעצמו. עם ישראל כולו גוף אחד. כולנו ערבים זה לזה ותלויים זה בזה. ממילא, כל מהלך חיינו זקוק לסינון ורענון. יש לכל אדם לחשוב היטיב, מה המטרה שהקב"ה הציב לי בעולם. לשם מה אני כאן, מה השליחות שלי. איך אני יכול לקרב יהודים לעבודת הבורא יתברך שמו. יש לנו לברר היטיב כל מהלך שנקדש שמו ונעשה רצונו. לא משנה אם זה בין כותלי בית המדרש, במשרד, בלכתנו ברחוב ובעצם בכל פעולה. יש לנו לשים לב, שאנחנו אמורים להיות דוגמא אישית של קידוש שם שמיים. בדיוק כמו גדולי התנאים שידעו היטיב מה לפניהם. כרבי עקיבא שהמתין כל ימיו לקדש שמו ולקיים בכל נפשך. כמו רבי חנינא בן דוסא שניזון מקב חרובין. אם נדע לכלכל את מעשינו, ודאי שנשאר כל ימינו ביראת שמו.

היום לעשותם. באגדה ילמדנו בענין כי מי גוי גדול אמר רבי אושעיא מי כאומה זאת שידעת אופיא של אלהיה יודעים מה הוא מבקש מהם והם עושים יודעים היאך הוא מחבבן וכו' פי' הערוך אופיא דעתו. ובמדרש פוחר טוב פרשה, אמר רבי זעירי אדם יש לו בן בית פעם ראשונה נכנס אלכו ומוסיבו על המטה שנייה על הכסא שליטת על ספסל רביעית אומר כמה פלוני דוחק עלי ומטריחני אבל הקב"ה כל ישראל דוחקין אותו בתפלה והוא שומע ושמה לכך נאמר מי כה' אלהינו בכל קראנו אליו. א"ר יצחק בשם ר' יהודה עבודת כוכבים נראית קרובה שנאמר ישארו על כתף יסבלוהו והיא רחוקה לבסוף אף ילעק אליו ולא יענה. אבל הקב"ה נראה רחוק כמה דלת אמר מן הארץ עד לרקיע חמש מאות שנה וכן בין כל רקיע ורקיע וכו' ואדם נכנס לבית הכנסת ולוחש והקב"ה שומע תפלתו הה"ד בכל קראנו אליו. בילמדנו פרשת אם שמר תשמרון. רמ"ח תיבות יש בק"ש שמשמרת רמ"ח איברים. מעניין מאד שדווקא אבי אבות הפשטנים, הרשב"ם, מפרש לנו פירוש מדרשי. הוא בוודאי בא לחזק את העניין של הרגשת קירבה להקב"ה. קירבה זו באה על ידי תפילה ותחינה. על ידי בקשה ודרישה. לדרוש לדעת השי"ת ועוזו, זה מגיע על ידי בקשו פניו תמיד. קרוב ה' לכל קוראיו, מי שקורא אליו, הרי הוא מודה בחידוש וקיום העולם ע"י הקב"ה. הוא זה שנכלל ב"היום לעשותם – ומחר לקבל שכרם". מי שמבין עד כמה הקב"ה רוצה ומבקש שנתחנן ונתקרב אליו, הי"ה דוחק את עצמו יותר ויותר, כי קרוב ה' לכל אשר יקראוהו באמת. באמת!